

Endring av skattefastsetting etter skatteforvaltningsloven § 12-1

17.11.2020 (2020/3408)

Ombudsmannen har av eget tiltak undersøkt Skatteetatens arbeid med å forbedre saksbehandlingen ved anmodninger om endring av skattefastsetting etter utløpet av fristene for å klage eller for å endre egenfastsetting. Saken er en oppfølging av tidligere saker om samme tema.

Skattedirektoratet opplyser at det er iverksatt flere tiltak som skal sikre en korrekt behandling denne typen anmodninger. Eksempelvis ble det i juni 2020 fastsatt en egen instruks for vurderingene etter skatteforvaltningsloven § 12-1 med tilhørende instruksjonsvideo. Ombudsmannen er positiv til de tiltakene som er iverksatt, og vil følge med på utviklingen i denne type saker gjennom klager som kommer inn.

Sakens bakgrunn

Ombudsmannen har jevnlig mottatt klager over skattemyndighetenes avslag der skattepliktige har bedt om endring av skattefastsettingen i medhold av skatteforvaltningsloven § 12-1.

Skattemyndighetene har adgang til å endre enhver skattefastsetting når fastsettingen er uriktig, innenfor en endringsfrist på fem år. Dette er nærmere regulert i skatteforvaltningsloven kapittel 12. Endring kan skje både til skattepliktiges gunst og ugunst. Før fastsettingen tas opp til endring, skal skattemyndighetene vurdere om det er grunn til det under hensyn til blant annet den skattepliktiges forhold, den tid som er gått, spørsmålets betydning og sakens opplysning.

For skattepliktige er anmodning om endring etter denne bestemmelsen aktuelt når både klagefristen og fristen for egenendring etter skatteforvaltningsloven § 9-4 er utløpt.

Ombudsmannen har ved flere anledninger tatt opp skattekontorenes behandling av saker etter skatteforvaltningsloven § 12-1 med Skattedirektoratet. I 2020 har vi undersøkt to konkrete saker,

der resultatet ble at Skattedirektoratet ba skattekontoret om å foreta en fornyet vurdering av skattepliktiges anmodninger om endring. Etter avslutningen av disse sakene har vi mottatt flere nye klager om det samme temaet. På den bakgrunn fant vi grunn til å undersøke saksbehandlingen ved anmodninger etter skatteforvaltningsloven § 12-1 på generelt grunnlag og av eget tiltak.

Felles for klagen hit er påstander om at skattekontoret ikke har foretatt en tilfredsstillende vurdering i henhold til kravene som stilles i loven eller etter retningslinjene gitt i skatteforvaltningshåndboken. Det er blitt påpekt at begrunnelsene er svært korte, at flere av momentene i loven ikke blir nevnt eller kommentert, og at momentene veies ulikt for de skattepliktige i angivelig like situasjoner. På bakgrunn av dette har det blitt anført at det forekommer usaklig forskjellsbehandling.

I tidligere korrespondanse med ombudsmannen har Skattedirektoratet forklart at det ikke kan stilles alt for store krav til skattekontorenes begrunnelse for avvísninger etter skatteforvaltningsloven § 12-1. Det ble imidlertid lagt til grunn at saksbehandleren skal begrunne hvorfor en endringsanmodning blir avvíst, og at en vurdering av alle momentene i lovbestemmelsen skal fremgå av avslaget. I saken fra 2018 skrev Skattedirektoratet at de ville igangsette tiltak for å sikre at retningslinjene ble fulgt, og at vurderingene og vektleggingen av momentene ble synliggjort for den skattepliktige i avvísningsbeslutningen.

Våre undersøkelser

På bakgrunn av de nye klagen hit ba vi Skattedirektoratet om å redegjøre nærmere for hvilke tiltak som er igangsatt for å sikre at retningslinjene følges, og at vurderingene og begrunnelsene tilfredsstillt kravene. Vi ba også om Skattedirektoratets syn på skattekontorets vurderinger i enkelte av de nye sakene vi hadde mottatt klager i.

I svarbrevet skrev Skattedirektoratet følgende:

«For å sikre riktig og enhetlig forståelse arbeider Skattedirektoratet kontinuerlig med å innarbeide avklaringer og presiseringer mv til skatteforvaltningsloven § 12-1 i Skatteforvaltningshåndboken. Skattedirektoratet har løpende dialog med de juridiske stabene i divisjonene om praktiseringen av skatteforvaltningsloven § 12-1, samt at det er iverksatt flere tiltak som skal sikre en korrekt behandling. For å bidra til å heve kvaliteten på vurderingene etter § 12-1 ble det i juni 2020 fastsatt en egen instruks for vurderinger etter sktfvl. § 12-1. Instruksen samler og gir føringer for vurderingene av problemstillinger som ofte oppstår, og som erfaringsvis blir vurdert ulikt. Instruksen følger vedlagt. Det er også laget en undervisningsvideo hvor ovennevnte instruks gjennomgås.

Divisjon Brukerdialog har en egen juridisk stab som fortsatt vil følge opp praksisen på området for å sikre etterlevelsen av føringene som er gitt, blant annet gjennom faglige diskusjoner i det etablerte skatteforvaltningsnettverket, videreutvikling av instruksen og

seksjonslederdialogen på skattekontoret. I tillegg vil dette være tema og følges opp i Skattedirektoratets faglige styringsdialog med divisjonen.»

Skattedirektoratet informerte også om at de i anledning de konkrete sakene som var bakgrunnen for ombudsmannens generelle undersøkelse, hadde vært i kontakt med Divisjon brukerdiallog som vil se på to av sakene på nytt. Divisjon brukerdiallogs vurderinger var vedlagt svaret hit, og Skattedirektoratet sluttet seg til vurderingene.

Ombudsmannens merknader

Ombudsmannen er positiv til de tiltakene Skattedirektoratet har vist til i svaret på vår undersøkelse. Videre er ombudsmannen positiv til at Skattedirektoratet har sluttet seg til Divisjon brukerdiallogs erkjennelse av at avvisningene i de konkrete sakene vi oversendte ikke har vært tilstrekkelig begrunnet og at mye kunne tyde på at beslutningene var feil. Som følge av at Skattedirektoratet vil anmode om at det foretas nye vurderingen i sakene, går ikke ombudsmannen videre med disse.

Klagene som ombudsmannen har mottatt og undersøkt gjelder beslutninger foretatt før de nye retningslinjene ble innført. Med den redegjørelsen Skattedirektoratet har gitt, avslutter ombudsmannen denne saken. Ombudsmannen vil fortsatt følge utviklingen i denne type saker gjennom klager som kommer inn.

17.11.2020 (2020/3408)